

Το φάντασμα του Άμλετ δεν είναι πια εδώ (ή όταν κυβερνά η Ακροδεξιά)

γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΝΑΚΗΣ*

Οι χώρες του Βορρά αποτελούσαν πάντοτε ένα σημείο αναφοράς στα δημοκρατικά δικαιώματα και τις εργατικές διεκδικήσεις. Ρατσισμός, ανεργία και ανέχεια φαίνονταν να είναι προβλήματα που αποτελούσαν μια μακρινή ανάμνηση της περιόδου μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Τον περασμένο Νοέμβριο όμως η δανέζικη κυβέρνηση υπερψήφισε στη βουλή ένα νομοσχέδιο που εξορίζει ανθρώπους που έχουν κάνει αίτηση για άσυλο, αλλά δεν μπορούν να φύγουν από την χώρα. Είναι λογικό να αναρωτηθεί κανείς τι έχει μεσολαβήσει και έφτασε το δανέζικο κράτος στο σημείο να ισοπεδώσει την έννοια της δικαιοσύνης για μια μερίδα ανθρώπων και αυτό θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε.

Η χρονιά είναι 2015 και η πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός της Δανίας Helle Thorning Schimdt παραιτείται υπό τη σκιά μιας από τις μεγαλύτερες αποχωρήσεις στην ιστορία των κυβερνήσεων στο σκανδιναβικό κράτος της Βαλτικής. Οι σοσιαλιστές αποχώρησαν από τη συγκυβέρνηση που έκαναν με τους σοσιαλοδημοκράτες (SD) ύστερα από της πώληση της κρατικής DONG (δημόσια υπηρεσία παροχής ρεύματος) στη Goldman Sachs αλλά και την όλο και αυξανόμενη στροφή της πολιτικής ατζέντας στο μεταναστευτικό. Η χώρα πάει σε εκλογές

τις οποίες κερδίζει το ακροδεξιό Κόμμα του Λαού της Δανίας (Dansk Folkparti [DF]) με άνοδο 9 ποσοστιαίων μονάδων, το οποίο όμως μπαίνει μειοψηφικά σε κυβέρνηση συνεργασίας με φιλελεύθερους, συντηρητικούς και το Venstre (δεξιό νεοφιλελεύθερο κόμμα, στα δανέζικα σημαίνει Αριστερά). Η νέα κυβέρνηση έχει ξεκάθαρα ρατσιστική κατεύθυνση στο μεταναστευτικό και διάθεση για φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις στην καρδιά του δανέζικου δημοσίου. Εδώ αξίζει να πούμε πως το ακροδεξιό DF διακήρυσσε ότι διαφωνεί ριζικά με το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας και τους αντεργατικούς νόμους που θέλουν να περάσουν Venstre, φιλελεύθεροι και συντηρητικοί, αλλά αυτό δεν αποτέλεσε εμπόδιο στο να σχηματίσει κυβέρνηση μαζί τους!

Το 2016 είναι ίσως η πρώτη χρονιά που τα εσωτερικά του δανέζικου κράτους φτάνουν στα αυτιά των Ελλήνων. Η ακροδεξιά κυβέρνηση περνά από τη βουλή έναν νόμο που λέει πως το κράτος μπορεί να κατασχέσει τιμαφή και περιουσιακά στοιχεία των αιτούντων για άσυλο, έτσι ώστε να μπορούν να παραμείνουν μέχρι να εκδικαστεί η υπόθεσή τους. Οι σοσιαλδημοκράτες βοήθησαν αρκετά στο να περάσει αυτός ο νόμος, αν και βρίσκονται πλέον στην αντιπολίτευση. Η εκλογή αυτής της κυβέρνησης μετατοπίζει όλο το κοινοβούλιο προς τα δεξιά σε θέματα μετανάστευσης εκτός από τους σοσιαλιστές και τους πράσι-

* *Μεταπτυχιακός φοιτητής
Πανεπιστημίου Κοπεγχάγης*

vous. Πλέον η ρητορική των ακροδεξιών δεν διαφέρει σε τέτοια θέματα από αυτή των σοσιαλδημοκρατών.

Οι εκλογές πλησιάζουν και οι ιδιωτικοποιήσεις δημόσιας περιουσίας και η καταπάτηση των εργατικών δικαιωμάτων στο δημόσιο έχει φθείρει τους κυβερνώντες. Τον Μάιο του 2018 αναστέλλεται ύστερα από μαραθώνια διαπραγμάτευση κυβέρνησης-συνδικάτων μια προγραμματισμένη επ' αόριστον απεργία στον τομέα της δημόσιας εκπαίδευσης. Τα συνδικάτα καταφέρνουν να περιορίσουν σημαντικά τις περικοπές σε μισθούς καθηγητών, δασκάλων αλλά και γενικά στον τομέα της παιδείας. Δύο μόλις μήνες όμως μετά από αυτό, περνά ένα από τα πιο αντιδραστικά νομοσχέδια που έχει περάσει ποτέ από τη Δανία. Το κράτος αναγνωρίζει 22 περιοχές σε όλη τη χώρα ως «ghetto», με βασικά κριτήρια ως προς τον χαρακτηρισμό αυτών των περιοχών τον εισόδημα και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των κατοίκων. Τα παιδιά που μεγαλώνουν σε αυτές τις περιοχές από το πρώτο τους έτος πρέπει να αποχωρίζονται την οικογένειά τους για 25 ώρες τη βδομάδα έτσι ώστε να μαθαίνουν τον δανέζικο τρόπο ζωής (ήθη, έθιμα, Χριστούγεννα και άλλες γιορτές). Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ότι ακόμα και φτωχοί Δανοί που μένουν στα «ghetto» υπόκεινται και εκείνοι σε αυτό τον νόμο.

«Τα ghetto βγάζουν τα πλοκάμια τους στους δρόμους»

**Lars Lokke Rasmussen,
πρωθυπουργός της Δανίας**

Επίσης τα ποινικά αδικήματα θα έχουν στο εξής διπλάσια ποινή σε αυτές τις περιοχές, δίνοντας έτσι μια αίσθηση πλήρους περιθωριοποίησης των κατοίκων αυτών των περιοχών. Το μουσουλμανικό στοιχείο είναι ιδιαίτερα έντονο σε αυτές τις περιοχές, αλλά τον χώρο μοιράζονται με φτωχούς Δανούς που δεν μπορούν να μείνουν κάπου αλλού λόγω των εξωφρενικά ακριβών ενοικίων στις άλλες περιοχές. Η ανεργία χέρι-χέρι με τη μη μόνιμη απασχόληση κυριαρχεί με

ποσοστά 43% στα «ghetto». Κράτος και εργοδότες είναι ιδιαίτερα εκθρικοί στις διαφορετικές εθνόπτες και γλώσσες καθιστώντας πολύ δύσκολη την εύρεση εργασίας για κάποιον που δεν γνωρίζει καλά τη γλώσσα και δεν έχει «δυτικό τρόπο σκέψης». Να σημειωθεί πως το νομοσχέδιο αυτό μπορεί να θεωρηθεί μετριοπαθές καθώς ο υπεύθυνος της βουλής για θέματα μετανάστευσης και μέλος του DF Martin Herniksen πρότεινε τα παιδιά των μεταναστών σε αυτές τις περιοχές να γυρνάνε σπίτι στις 20:00 και για να γίνει αυτό θα έπρεπε να φοράνε βραχιολάκι στα πόδια τους. Η άποψη αυτή, ευτυχώς, δεν εισακούστηκε.

Φτάνοντας στον Νοέμβριο του 2018 η κυβέρνηση περνά και άλλον τέτοιας φύσης νόμο: έρχονται και εκλογές στο πρώτο εξάμηνο του 2019 άλλωστε, όπου πλέον οι αιτούντες άσυλο που έχουν ποινικό μητρώο αλλά δεν μπορούν να γυρίσουν πίσω στην πατρίδα τους γιατί υπάρχει φόβος βασανιστηρίων ή και θανάτου, θα «εξορίζονται» σε ένα μικρό νησί της Δανίας, που λέγεται Lindholm και παλιότερα ήταν κρεματόριο και εργαστήριο μελέτης μολυσματικών ασθενειών. Για το όλο εγχείρημα η κυβέρνηση θα διαθέσει περίπου 759 εκατομμύρια κορώνες (101 εκατομμύρια ευρώ περίπου) από τον προϋπολογισμό.

Το πολιτικό σκηνικό έχει μετατοπιστεί στα άκρα δεξιά πλέον. Ακροδεξιά κόμματα δημιουργούνται με πιο αντιδραστικές θέσεις, αλλά με πιο μικρή απήχηση από αυτή του DF και οι σοσιαλδημοκράτες, στην προσπάθειά τους να ξανακερδίσουν την αναπτυσσόμενη μικροαστική τάξη της χώρας, προσπαθούν να προσεγγίσουν το DF με σκοπό τη συγκυβέρνηση. Χαρακτηριστικό είναι πως οι σοσιαλδημοκράτες λένε πλέον ότι μπορούν να συνεργαστούν στα εργατικά ζητήματα με τους ακροδεξιούς και ότι οι διαφορές αυτόχθονων και μεταναστών είναι πλέον πολύ μεγάλες. Σε μια τελευταία δημοσκόπηση το 37% των Δανών θεωρεί πως δεν πρέπει πλέον να δίνονται άδειες παραμονής στους μετανάστες ποσοστό το οποίο παρουσίασε αύξηση 17% από το 2015(!).

Νόρμπερο, Κοπεγχάγη. Κόκκινη Πλατεία: Η περιοχή πέριξ της πλατείας θεωρείται από το κράτος ως ghetto.

Αν κάποιος θέλει να κοιτάξει με μεγαλύτερη προσοχή θα δει ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο στην αλληλεπίδραση κυβέρνησης και κοινωνίας. Κάθε φορά που η κυβέρνηση ιδιωτικοποιεί κάποια μεγάλη δημόσια υπηρεσία ή περνά ένα μεγάλο αντεργατικό νόμο, φέρνει μαζί (ή ύστερα από μικρό χρονικό διάστημα) και ένα ρατσιστικό νομοσχέδιο για να αποπροσανατολίσει την κοινή γνώμη προς τους «μετανάστες που έρχονται και τους δίνονται όλα στο πιάτο». Το DF, όπως αναφέραμε και πιο πριν, δημαγωγούσε ενάντια στους νόμους για τη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους και τη μείωση των εργατικών δικαιωμάτων. Μαζί με τους συντηρητικούς (δηλαδή τα 2/3 της συμπολίτευσης), υπόσχονταν να επικεντρωθούν στην αντιμεταναστευτική πολιτική, αλλά τώρα που είναι κυβέρνηση δεν δείχνουν πολύ πρόθυμοι να τηρήσουν αυτά που έλεγαν μεταकुλιώντας την ευθύνη εμμέσως, πλην σαφώς, στους νεοφιλελεύθερους συγκυβερνώντες. Χαρακτηριστικό είναι άλλωστε πως σε όλα τα νομοσχέδια υπάρχουν κινητοποιήσεις από τα συνδικάτα των εργαζομένων, που είναι ιδιαίτερα δυνατά και μαζικά (το 2010 τα 2/3 των εργαζομένων [67%] ήταν εγγεγραμμένοι στο σωματείο τους).

Η νεολαία, στις μεγάλες πόλεις τουλάχιστον, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο στη μάχη ενάντια στις βίαιες αλλαγές στην κοινωνία τους. Είναι δύσκολο να βρεις νέο ή νέα που να συμφωνεί με

αυτές τις αισχρές πολιτικές αν και η αδιαφορία είναι σημαντικό ρεύμα. Είναι ιδιαίτερα εμφανές, σε όλες τις συζητήσεις που κάνει κανείς, ότι η νεολαία δεν βρίσκει θέση σε ένα τέτοιο σύστημα. Νοιώθει πως δεν μπορεί να κάνει κάτι για τους νόμους που περνάνε, ότι δεν μπορεί να ακουστεί, ενώ παράλληλα βλέπει δικαιώματα, εξασφαλισμένα εδώ και δεκαετίες, σιγά σιγά να εξανεμίζονται. Αυτή η παραίτηση, σε συνδυασμό με την ακόμα κραταιά αντίληψη πως μπορούν μέσα από τη βουλή να αλλάξουν τη κατάσταση, οδηγεί στη γενικότερη απάθεια που επικρατεί στη νεολαία και δεν αντιδρά με μεγάλης έντασης διαδηλώσεις. Υπάρχουν όμως και εκείνοι που δεν σιωπούν. Αντιφασιστικές οργανώσεις, φοιτητές και μαθητές δίνουν τον παλμό και στέκονται δίπλα στους μετανάστες. Στην ανακοίνωση της επικύρωσης του νόμου, η Κοπεγχάγη γνώρισε μια από τις μεγαλύτερες διαδηλώσεις, μεγαλύτερη και από εκείνη της Πρωτομαγιάς.

Δύο κόσμοι συγκρούονται στο κρύο και εύπορο κράτος του Βορρά. Από τη μια ο κόσμος του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, του ξεπουλήματος του δημόσιου πλούτου, της διάλυσης της κοινωνικής πρόνοιας και από την άλλη η φωνή ενάντια σε όλα αυτά για τη δημιουργία μιας δίκαιης και δημοκρατικής κοινωνίας. Τα επόμενα χρόνια θα είναι τουλάχιστον ενδιαφέροντα, αν και ο Κλαύδιος θα συνεχίσει να βασιλεύει για λίγο ακόμα. **T**